

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Kommunal Landspensjonskasse
Gjensidig forsikringsselskap
Org.nr.: 938 708 606 Foretaksregisteret
Pb. 400 Sentrum, 0103 Oslo
Tlf: 55 54 85 00
www.klp.no

Oslo 13.12.2019

Høringsnotat- forslag til utfasing av forsørgingstillegg til alderspensjon i folketrygden

Det vises til Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat datert 20.09.2019; forslag til utfasing av forsørgingstillegg til alderspensjon i folketrygden.

Departementet foreslår en raskere avvikling av ektefelletillegg enn det som følger av gjeldende rett, ved å innføre bestemmelser i Folketrygdlovens § 3-24 første ledd om årlig nedtrapping av ektefelletillegg.

1. KLPs merknader

Slik KLP oppfatter lovforslaget vil det ikke bare gjelde for ektefelletillegg til alderspensjon i folketrygden. Det vil også gjelde for Avtalefestet pensjon (AFP) i offentlig sektor, fordi rett til ektefelletillegg i slik pensjon er regulert i Folketrygdlovens § 3-24.

Ansatte i kommunal sektor og Helseforetak med flere har tariffavtalt rett til AFP. KLP administrerer AFP for de forsikringstakerne som har den offentlige tjenstepensjonsordningen i KLP. AFP blir for majoriteten av våre pensjonister gitt i medhold av Hovedtariffavtalen i Kommunal sektor, vedlegg 4 (AFP-vedtektene). Retten til ektefelletillegg er hjemlet i AFP-vedtektene § 5.

KLP kommenterer derfor lovforslaget så langt det gjelder ektefelletillegg til AFP.

2. Rett til ektefelletillegg til AFP etter dagens regler

Etter dagens regler kan en få ektefelletillegg til AFP i offentlig sektor. For medlemmer i Statens pensjonskasse følger dette av Lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse § 3 b). AFP-vedtektene § 5 er likelydende med lovens § 3 b) om ektefelletillegg. Bestemmelsen lyder:

«Forsørgingstillegg ytes etter reglene for alderspensjon i folketrygdloven § 3-24, men slik at det bare ytes tillegg for forsørging av ektefelle som er 60 år eller eldre.»

Folketrygdloven § 3-24 første ledd lyder:

«Til en person som har fylt 67 år og mottar hel alderspensjon etter kapittel 19, ytes det ektefelletillegg tilsvarende 25 prosent av minste pensjonsnivå med høy sats, se § 19-8. Dersom grunnpensjonen er redusert på grunn av manglende trygdetid, reduseres tillegget tilsvarende.»

Det er altså slik at Folketrygdlovens § 3-24 regulerer ektefelletillegget til AFP, men kravene i § 3-24 første ledd om at personen må være fylt 67 år og motta alderspensjon etter kapittel 19 gjelder ikke for ektefelletillegg til AFP. Her oppstilles derimot et vilkår om at personen det ytes ektefelletillegg for må være minst 60 år gammel.

3. Behov for ulik løsning for avtrapping av forsørgingstillegg i AFP og i alderspensjon fra folketrygden?

Departementet fremmer i høringsnotatet et forslag til en avtrappingsmodell for forsørgingstillegget til alderspensjon i folketrygden.

Forslaget til endring av Folketrygdloven § 3-24 første ledd lyder:

«Til en person som har fylt 67 år og mottar hel alderspensjon etter kapittel 19, utgjør fullt ektefelle tillegg til og med 31. desember 2023 25 prosent av minste pensjonsnivå med høy sats, se § 19-8. Fra og med 1. januar 2024 fases ektefelle tillegg ut med 25 prosentpoeng hvert år slik at fullt tillegg utgjør 75 prosent av tillegget etter første punktum i 2024, 50 prosent av tillegget etter første punktum i 2025 og 25 prosent av tillegget etter første punktum i 2026. Dersom grunnpensjonen er redusert på grunn av manglende trygdetid, reduseres tillegget tilsvarende. Fra og med 1. januar 2027 bortfaller tillegget.»

Etter dagens regler vil rett til ektefelle tillegg til alderspensjon fra folketrygden bli avvirket sammen med avvikling av utbetalt pensjon etter kapittel 19. Personer født i 1962 ville blitt de yngste med rett til tillegget. Høringsnotatets kapittel 1 gir klart uttrykk for at ektefelle tillegg bør avvikes for yngre kull enn 1963 kullet, og trappes ned for å unngå at det blir stor forskjell på tillegget til påfølgende årskull.

Høringsnotatet kapittel 5 drøfter behovet for forsørgingstillegg i ny alderspensjon i folketrygden (etter kapittel 20 i Folketrygdloven), og kommer til at det ikke bør være slikt tillegg, jf. kapittel 5.1 og 5.4. Ektefelle tillegg til AFP drøftes ikke.

Pensjonsavtalen mellom de sentrale tariffpartene i offentlig sektor av 03.03.2018 sier at 1962- kullet er det yngste som vil kunne få AFP etter gjeldende AFP-ordning. Innen utløpet år 2029 har de siste pensjonistene med dagens AFP-ordning fylt 67 år, og AFP med ektefelle tillegg etter gjeldende rett vil da være historie. Ettersom AFP i offentlig sektor etter alt å dømme vil bli radikalt endret for 1963 kullet og yngre, kan en tenke seg at målet med den foreslåtte utfasingen av ektefelle tillegg, som er å unngå stor forskjell fra ett årskull til et annet, bør vektlegges mindre for AFP.

Det kan etter dette være grunner til å vurdere avviklingen av ektefelle tillegg til AFP annerledes enn ved alderspensjon fra folketrygden, ved at det videreføres uendret til det er avvirket ved utgangen av 2029 (jf. alternativ A under).

4. Høringsnotatets tre alternative avviklinger – konsekvenser for AFP

Departementet oppstiller i høringsnotatet kapittel 6.1 tre alternativer for avvikling av forsørgingstillegg i folketrygden. Nedenfor følger en kort redegjørelse om konsekvenser for AFP.

Alternativ A

Alternativ A, med tillegg etter dagens regler ut år 2029, ville ikke ha påvirket rett til ektefelle tillegg til AFP-pensjonister. Avvikling etter dette alternativet vil være administrativt enkelt for pensjonsleverandørene, og enkelt for pensjonistene. Ved overgang fra AFP til alderspensjon ved fylte 67 år endres pensjonen og rett til ektefelle tillegg faller bort.

Alternativ B

Avvikling etter alternativ B følger av den foreslåtte lovteksten, jf. høringsnotatet kapittel 6.2. Forslaget vil påvirke retten til ektefelle tillegg til AFP for 6 årskull; det eldste er 1957- kullet og det yngste er 1962- kullet. Avvikling etter dette alternativet vil kreve mest administrasjon av de tre alternativene. Pensjonister med ektefelle tillegg vil oppleve at tillegget går ned år etter år.

Som eksempel vises det til at 1957- kullet vil få endret rett til ektefelle tillegg den 1. januar 2024, som er det året de fyller 67 år. 1962- kullet vil få nedtrapping av ektefelle tillegg den 1. januar det året de fyller 63 år, 1. januar det året de fyller 64 år, og mister det den 1. januar det året de fyller 65 år.

Alternativ C

Avvikling etter alternativ C er å la rettigheten falle bort med virkning 1. januar 2021, jf. høringsnotatet kapittel 6.3. Alternativet er ikke foreslått fordi det ville medført en svært brå overgang for den enkelte, jf. høringsnotatets kapittel 8. Det bemerkes at dette hensynet gjør seg sterkere gjeldende for AFP enn for alderspensjon fra folketrygden, fordi ektefellen er minst 60 år gammel.

5. AFP i lovforarbeidet

Som beskrevet over vil departementets forslag om utfasing av forsørgingstillegget til alderspensjon fra folketrygden etter KLPs oppfatning påvirke forsørgingstillegget til personer som mottar AFP. Dette er ikke omtalt i høringsnotatet, og det bes derfor om at departementet omtaler dette i det videre lovarbeidet. Dersom departementet ikke har ment at endringsforslaget skal gjelde AFP, bør dette komme fram av lovforarbeidene.

Dersom der er meningen at endringsforslaget skal gjelde AFP, bør det komme fram i vurderingen fra departementet, men det kan også tas med i forslag til ny ordlyd i § 3-24, eksempelvis med ordlyden

«Til en person som mottar AFP etter lov om AFP til medlemmer av Statens pensjonskasse eller tilsvarende tariffavtalt AFP, eller som har fylt 67 år og mottar hel alderspensjon etter kap 19, utgjør fullt ektefelle tillegg ...».

Med vennlig hilsen
Kommunal Landspensjonskasse

Avdelingsleder
Siv Holland

XX

Med vennlig hilsen

Kommunal Landspensjonskasse
Siv Holland